

Yakın tarihin en karanlık dönemlerinden biri olan 1990'lı yıllarda yaşanan katliamlar, köy yakmalar, zorla kaybetmeler ve işkence vakaları büyük ölçüde cezasızlık politikalarıyla örtbas edilmiş; kolluk güçlerine açılan davaların birçoğu zamanaşımı bahanesiyle düşürülmüştür. Bu durum hem mağdurların hem de toplumun adalet duygusunu ağır biçimde zedelemiştir.

1993 yılının Ekim ayında Muş'un Korkut ilçesi Altınova (Vartinis) beldesinde başlayıp, Şenyayla, Zengök ve Diyarbakır'ın Kulp ilçesine kadar yayılan geniş bir bölgede onlarca köy yakılmış, çok sayıda sivil katledilmiştir. Altınova'da Nasır Ögüt'e ait evin, içinde kendisi, hamile eşi ve yedi küçük çocuğu varken ateşe verilmesi, insanlığa karşı suçların en ağır örneklerinden biri olarak tarihe geçmiştir. Bu katliama ilişkin yargı süreci ise başından itibaren sistematik biçimde etkisizleştirilmiş, dosya görevsizlik kararlarıyla yıllarca sürüncemede bırakılmış, nihayetinde zaman aşımı gerekçesiyle kapatılmıştır. Oysa uluslararası hukukta açıkça tanımlandığı üzere, insanlığa karşı suçlarda zaman aşımı uygulanamaz.

Bu nedenle, başta Vartinis Katliamı olmak üzere 1993 yılı Ekim ayında Muş ve çevresinde gerçekleşen köy yakma, zorla kaybetme, işkence ve toplu katliamların tüm yönleriyle araştırılması, faillerin açığa çıkarılması ve adil yargılamaların sağlanması amacıyla; Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca **Meclis Araştırması açılmasını** arz ve teklif ederim.

Sırrı SAKIK

Ağrı Milletvekili

GEREKÇE

1990'lı yıllar, Türkiye tarihinde faili meçhul cinayetlerin, köy yakmaların, zorla kaybetmelerin ve işkencenin olağan hale geldiği, hukuk normlarının belirli bölge ve kesimler açısından askıya alındığı yıllar olarak hafızalara kazınmıştır. Bu dönemde yaşanan ağır suçlarla hesaplaşılmamış olması, bugün hâlâ demokratik işleyişten ve adil bir hukuk sisteminden bahsetmeyi imkânsız kılmaktadır.

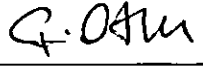
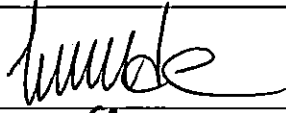
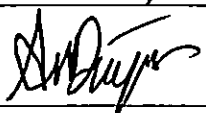
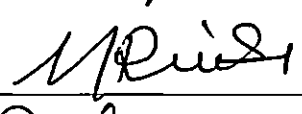
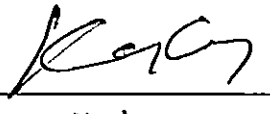
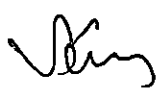
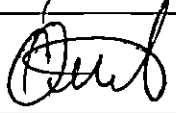
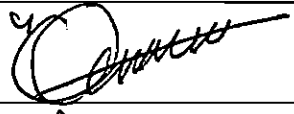
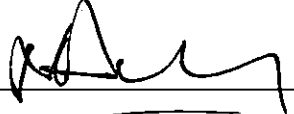
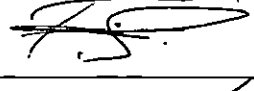
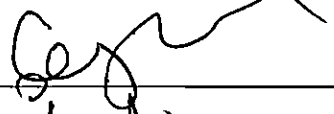
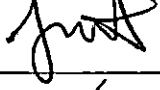
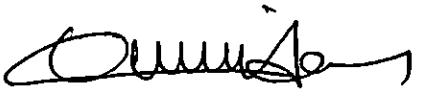
1993 yılı 3 Ekim günü Muş'un Korkut ilçesi Altınova (Vartinis) beldesinde başlayıp daha sonra Şenyayla, Zengök ve Diyarbakır'ın Kulp ilçesine kadar yayılan geniş bir bölgede onlarca köy ateşe verilmiş, çok sayıda sivil insan yaşamını yitirmiştir. O dönemde gerçekleştirilen katliamların en

vahim örneklerinden biri Vartinis'te yaşanmıştır: Nasır Öğüt'e ait ev, kendisi, hamile eşi ve yedi küçük çocuğuyla birlikte ateşe verilmiş; aile belde halkının gözü önünde diri diri yakılmıştır. Katliamdan kurtulan tek aile ferdi Aysel Öğüt'ün yıllar sonra yaptığı başvurular dahi sonuçsuz bırakılmış, dosya farklı savcılıklar arasında defalarca gidip gelmiş, davalar zamanaşımı taktikleriyle sürüncemede bırakılmıştır. 20 yıl sonra açılan dava ise sanıklar tutuksuz yargılanarak, adli kontroller sanıklar lehine kaldırılarak ve nihayet 2016'da beraatla sonuçlandırılarak etkisizleştirilmiştir. Yargıtay'ın bozma kararı sonrası bile süreç tamamlanmamış, 2023 yılı Aralık ayında ise dava tamamen zaman aşımına uğratılarak kapatılmıştır.

Oysa insanlığa karşı suçlarda zamanaşımı uygulanamayacağı ulusal ve uluslararası hukukta açıkça belirtilmiştir. Buna rağmen Türkiye, Vartinis başta olmak üzere köy yakma, işkence ve zorla kaybetme gibi insanlığa karşı suçları etkin biçimde soruşturmayarak cezasızlığı kurumsal hale getirmenin yolunu açmıştır.

Geçmişle yüzleşmeden, hakikati açığa çıkarmadan, adil bir hukuk sistemi kurulamaz. Benzer süreçleri yaşayan birçok ülke, "bir daha asla" ilkesini benimseyerek geçmiş suçlarla hesaplaşmış, toplumsal barışı bu şekilde tesis etmiştir. Türkiye'nin de aynı yoldan geçmesi bir zorunluluktur.

Bu nedenle, başta Vartinis Katliamı olmak üzere 1993 yılı Ekim ayında Muş ve çevresinde işlenen tüm insanlığa karşı suçların Meclis tarafından araştırılması, faillerin açığa çıkarılması, mağdurların adalet arayışının karşılanması ve geçmişin karanlık sayfalarıyla yüzleşilmesi büyük önem taşımaktadır. Parlamentonun en asli görevlerinden biri, toplumun vicdanında derin yaralar açmış bu suçlarla hesaplaşmak ve "adaletin gecikmesi"nin bir kez daha adaletin inkârına dönüşmesini engellemektir.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
7	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI	BATMAN	
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
11	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	